

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Υποσχόλια (Tīkā)

Ο Κανόνας των Ομιλιών - Υποσχόλια (Sutta Piṭaka - Tīkā)

4. Η συλλογή των αριθμημένων ομιλιών - Υποσχόλια
(4. Aṅguttara Nikāya - Tīkā)

01. Υποσχόλια για το βιβλίο του ενός (01. Ekakanipāṭa-tīkā)

2. Σχόλια για το κεφάλαιο για την εγκατάλειψη των νοητικών
εμποδίων (2. Nīvaraṇapparahānavaggavaṇṇanā)

PaliVerse

4. Η συλλογή των αριθμημένων ομιλιών - Υποσχόλια

01. Υποσχόλια για το βιβλίο του ενός

2. Nīvaraṇappahānavaggavaṇṇanā

11. Dutiyassāti dutiyavaggassa. Ekadhammampīti ettha “ekasabhāvampī”ti iminā sabhāvatthoyaṃ dhammasaddo “kusalā dhammā”tiādīsu viyāti dassitaṃ hoti. Yadaggena ca sabhāvattho, tadaggena nissattattho siddho evāti “nissattaṭṭhena dhammo veditabbo”ti vuttaṃ. Subhanimittanti dhammapariyāyena vuttaṃ. Tañhi atthato kāmacchando vā siyā. So hi attano gahaṇākārena subhanti, tenākārena pavattanakassa aññassa kāmacchandassa nimittattā “subhanimitta”nti ca vuccati. Tassa ārammaṇaṃ vā subhanimittaṃ. Itthañhi itthākārena vā gayhamānaṃ rūpādiārammaṇaṃ “subhanimitta”nti vuccati. Ārammaṇameva cettha nimittaṃ. Tathā hi vakkhati - “subhanimittanti rāgaṭṭhāniyaṃ ārammaṇa”nti. Samuccayattho vā-saddo anekatthattā nipātānaṃ. Bhiyyobhāvāyāti punappunaṃ bhāvāya. Vepullāyāti vipulabhāvāya, vaḍḍhiyāti attho. Ajāto nijjāto. Sesapadāni tasseva vevacanāni. Kāmesūti pañcasu kāmaguṇesu. Kāmacchandoti kāmasaṅkhāto chando, na kattukamyatāchando na dhammacchando. Kāmanavasena rajjanavasena ca kāmo eva rāgo kāmarāgo. Kāmanavasena nandanavasena ca kāmo eva nandīti kāmanandī. Kāmanavasena taṇhāyanavasena ca kāmataṇhā. Ādisaddena “kāmasneho kāmapariḷāho kāmamucchā kāmajjhosāna”nti etesaṃ padānaṃ saṅgaho daṭṭhabbo. Tattha vuttanayeneva kāmatthaṃ veditvā sinehanaṭṭhena kāmasneho, pariḷāhanaṭṭhena kāmapariḷāho, mucchanaṭṭhena kāmamucchā, gilitvā pariniṭṭhāpanaṭṭhena kāmajjhosānaṃ veditabbaṃ. Kāmacchando eva kusalapavattito cittassa nīvaraṇaṭṭhena kāmacchandanivaraṇaṃ, soti kāmacchando. Asamudācāravasenaṭi asamudācārabhāvena. Ananubhūtārammaṇavasenaṭi “idaṃ nāmeta”nti vatthuvaseṇa utvā tasmīṃ attabhāve ananubhūtassa ārammaṇassa vaseṇa. Rūpasaddādibhedaṃ pana ārammaṇaṃ ekasmimpi attabhāve ananubhūtaṃ nāma nattheva, kimaṅgaṃ pana anādimati saṃsāre.

Yaṃ vuttaṃ - “asamudācāravasena cā”tiādi, taṃ atisaṃkhittanti vitthārato dassetuṃ - “tatthā”tiādimāha. Tattha bhavaggahaṇena mahaggatabhavo gahito. So hi oḷārikakilesasamudācārahito. Tajjanīyakammakatādikāle pārivāsikakāle ca caritabbāni dveasīti khuddakavattāni nāma. Na hi tāni sabbāsu avatthāsu caritabbāni, tasmā tāni na mahāvattesu antogadhānīti “cuddasa mahāvattāni”ti vuttaṃ. Tathā āgantukavattaāvāsikagamika-anumodanabhattachaga-piṇḍacārikaāraññakasenāsanajantāgharavaccakuṭiupajjhāya- saddhivihārikaācariya-antevāsikavattānīti etāni cuddasa mahāvattāni nāmāti vuttaṃ. Itarāni pana “pārivāsikānaṃ bhikkhūnaṃ vattaṃ paññāpessāmī”ti ārabhitvā “na upasampādetabbaṃ, na chamāyaṃ caṅkamante caṅkame caṅkamitabba”nti vuttāni pakatatte caritabbavattāni chasaṭṭhi, tato paraṃ “na, bhikkhave, pārivāsikena bhikkhunā pārivāsikavuḍḍhatarena bhikkhunā saddhiṃ, mūlāyapaṭikassanārahena, mānattārahena, mānattacārikena, abbhānārahena bhikkhunā saddhiṃ ekacchanne āvāse vatthabba”ntiādīni pakatatte caritabbahi anaññattā visuṃ visuṃ agaṇetvā pārivāsikavuḍḍhatarādīsu puggalantaresu caritabbattā tesāṃ vaseṇa sampiṇḍetvā

ekekam katvā gaṇitāni pañcāti ekasattativattāni. Ukkhepanīyakammakatavattesu vattapaññāpanavasena vuttaṃ - “na pakatattassa bhikkhuno abhivādanam paccuṭṭhānam...pe... piṭṭhiparikammaṃ sādītappa”nti idaṃ abhivādanādīnam assādiyanam ekaṃ, “na pakatatto bhikkhu sīlavipattiyā anuddhamsetabbo”tiādīni ca dasāti evaṃ dvāsīti honti. Etesveva pana kānici tajjanīyakammakatādivattāni kānici pārivāsikādivattāni aggahitaggahaṇena dvāvisativattanti veditabbaṃ. “Cuddasa mahāvattāni”ti vatvāpi “āgantukagamikavattāni cā”ti imesaṃ visuṃ gahaṇam imāni abhiṇham sambhavantīti katvā. Kilesa okāsaṃ na labhati sabbadā vattappaṭipattiyāmyeva byāvaṭacittatāya. Ayonisomanasikāranti aniccādīsu “nicca”ntiādīnā pavattaṃ anupāyamanasikāraṃ. Sativossagganti satiyā vissajjanaṃ, sativirahanti attho. Evampīti vakkhamānāpekkhāya avuttasampiṇḍanattho pi-saddo.

Anusandhivasenāti pucchānusandhiādanusandhivasena. Pubbāparavasenāti pubbāparaganthasallakkhaṇavasena. Gaṇhantassāti ācariyamukhato gaṇhantassa. Sajjhāyantassāti ācariyamukhato uggahitaganthaṃ sajjhāyantassa. Vācentassāti pāliṃ tadatthaṃca uggāṇhāpanavasena paresaṃ vācentassa. Desentassāti desanāvasena paresaṃ dhammaṃ desentassa. Pakāsentassāti attano attano saṃsayaṭṭhāne pucchantānaṃ yāthāvato atthaṃ pakāsentassa. Kilesa okāsaṃ na labhati rattindivaṃ ganthakammesuyeva byāvaṭacittatāya. Evampīti vuttasampiṇḍanattho pi-saddo. Evaṃ sesesupī.

Dhutaṅgadhara hotīti vuttamevatthaṃ pakāseti “terasa dhutaṅgagūṇe samādāya vattatī”ti. Bāhullāyāti cīvarādipaccayabāhullāya. Yathā cīvarādayo paccayā bahulaṃ uppajjanti, tathā āvattassa pavattassāti attho. Parihīnajjhānassāti jhānantarāyakarena visabhāgarūpadassanādīnā kenaci nimittena parihīnajjhānassa. Vissaṭṭhajjhānassāti asamāpajjanavasena pariccattajjhānassa. Bhassādīsūti ādi-saddena gaṇasaṅgaṇikaniddānavakammādiṃ saṅgaṇhāti. Sattasu vā anupassanāsūti ettha satta anupassanā nāma aniccānupassanā dukkhānupassanā anattānupassanā nibbidānupassanā virāgānupassanā nirodhānupassanā paṭinissaggānupassanā khayānupassanā vayānupassanā vipariṇāmānupassanā animittānupassanā appaṇihitānupassanā suññatānupassanā adhipaññādharmavipassanā yathābhūtañānadassanaṃ ādīnavānupassanā paṭisaṅkhānupassanā vivaṭṭānupassanāti imāsu aṭṭhārasasu mahāvipassanāsu ādito vuttā aniccānupassanādi-paṭinissaggānupassanāpariyantā satta. Ettha yaṃ vattabbaṃ, taṃ visuddhimaggasaṃvaṇṇanāto gahetabbaṃ.

Anāsevanatāyāti purimattabhāve jhānena vikkhambhitakilesassa kāmacchandādiāsevanāya abhāvato. Ananubhūtapubbanti tasmīṃ attabhāve ananubhūtapubbaṃ. Jātoti etasseva vevacanaṃ sañjātotiādi. Nanu ca khaṇikattā sabbadhammānaṃ uppannassa kāmacchandassa taṅkhaṇāmyeva avassaṃ nirodhasambhavato niruddhe ca tasmīṃ puna aññasseva uppajjanato ca kathaṃ tassa punappunabhāvo rāsibhāvo cāti āha - “tattha sakīṃ uppanno kāmacchando”tiādi. Aṭṭhānametanti akāraṇametam. Yena kāraṇena uppanno kāmacchando na nirujjhati, niruddho ca sveva puna uppajjissati, tādisaṃ kāraṇaṃ natthīti attho.

Rāgaṭṭhāniyanti rāgajanakaṃ. Aniccādīsu niccādivasena viparītamanasikāro, idha ayonisomanasikāroti āha - “anicce nicca”ntiādi. Ayonisomanasikāroti anupāyamanasikāro, kusaladhammappavattiyā akāraṇabhūto manasikāroti attho. Uppathamanasikāroti kusaladhammappavattiyā amaggabhūto manasikāro.

Saccavipphaṇṇikūlenāti saccābhisamayassa ananulomavasena. Āvajjanātiādīnā āvajjanāya paccayabhūtā tato purimuppannā manodvārikā akusalajavanappavatti phalavohārena tathā vuttā. Tassa hi vasena sā akusalappavattiyā upanissayo hoti. Āvajjanāti bhavaṅgacittaṃ āvajjayatīti āvajjanā. Anu anu āvajjetīti anvāvajjanā. Bhavaṅgārammaṇato aññaṃ ābhujatīti ābhogo. Samannāharatīti samannāhāro. Tadevārammaṇaṃ attānaṃ anubandhitvā uppajjamāno manasi karoti tṭhapetīti manasikāro. Ayaṃ vuccati ayonisomanasikāroti ayaṃ anupāyauppathamanasikāralakkhaṇo ayonisomanasikāro nāma vuccati.

12. Dutīye bhattabyāpatti viyāti bhattassa pūtibhāvena vipphakārapatti viya, cittassa byāpajjananti cittassa vikārabhāvāpādanaṃ. Tenevāha - “pakativijahanabhāvo”ti. Byāpajjati tena cittaṃ pūtikummāsādayo viya purimapakatiṃ jahatīti byāpādo. Paṭighoyeva uparūpari uppajjamānassa paṭighassa nimittabhāvato paṭighanimittaṃ, paṭighassa ca kāraṇabhūtaṃ ārammaṇaṃ paṭighanimittanti āha - “paṭighassapi paṭighārammaṇassapi etaṃ adhivacana”nti. Atṭhakathāyanti mahāatṭhakathāyaṃ.

13. Tatiye thinatā thināṃ, sappiṇḍo viya avipphārikatāya cittassa ghanabhāvo baddhatāti attho. Medhatīti middhaṃ, akammaññaabhāvena hiṃsatīti attho. “Yā tasmīṃ samaye cittassa akalyatā”tiādīnā thinassa, “yā tasmīṃ samaye kāyassa akalyatā”tiādīnā ca middhassa abhidhamme niddiṭṭhattā vuttaṃ - “cittassa akammaññatā thināṃ, tiṇṇaṃ khandhānaṃ akammaññatā middha”nti. Satipi aññaṃaññāvippayoge cittakāyalahutādīnaṃ viya cittacetāsikānaṃ yathākkamaṃ taṃtaṃviseṣo siyā, yā tesāṃ akalyatādīnaṃ vīseṣapaccayatā, ayametesāṃ sabhāvoti daṭṭhabbaṃ. Kapimiddhassāti vuttamevatthaṃ vibhāveti “pacalāyikabhāvassā”ti. Akkhidālānaṃ pacalabhāvaṃ karotīti pacalāyiko, pacalāyikassa bhāvo pacalāyikabhāvo, pacalāyikattanti vuttaṃ hoti. Ubhinnanti thinamiddhānaṃ. “Vitthāro veditabbo”ti iminā sambandho veditabbo. Cittassa akalyatāti cittassa gilānabhāvo. Gilāno hi akalyakoti vuccati. Vinayepi vuttaṃ - “nāhaṃ, bhante, akalyako”ti. Kālaṃ khamatīti hi kalyaṃ, arogatā, tassāṃ niyutto kalyako, na kalyako akalyako. Akammaññatāti cittagelaññaśāṅkhātova akammaññatākāro. Olīyanāti olīyanākāro. Iriyāpathūpatthambhitañhi cittaṃ iriyāpathaṃ sandhāretuṃ asakkontaṃ rukkhe vagguli viya khīle laggitaphāṇitavārako viya ca olīyati lambati, tassa taṃ ākāraṃ sandhāya - “olīyanā”ti vuttaṃ. Dutīyapadaṃ upasaggena vaḍḍhitaṃ. Kāyassāti vedanādikkhandhattayasāṅkhātassa nāmakāyassa. Akalyatā akammaññatāti heṭṭhā vuttanayameva. Megho viya ākāsaṃ onayhatīti onāho. Onayhatīti ca chādeti avattharati vāti attho. Sabbatobhāgena onāhoti pariyonāho. Aratīādīnaṃ attho vibhaṅge vuttanayameva veditabboti tattha vuttapāḷiyā dassetuṃ - “vuttaṃ heta”ntiādīmāha.

Tattha pantesūti dūresu, vivittesu vā. Adhikusalesūti samathavipassanādharmesu. Aratīti ratippaṭikkhepo. Aratitāti aramanākāro. Anabhiratīti anabhiratabhāvo. Anabhiramanāti anabhiramanākāro. Ukkaṇṭhitāti ukkaṇṭthanākāro. Paritassitāti ukkaṇṭthanavaseneva paritassanā, ukkaṇṭhitasseva tattha tattha taṇhāyanāti vuttaṃ hoti. Paritassitāti vā kampanā. Tandīti jātiālasiyaṃ, pakatiālasiyanti attho. Tathā hi kusalakaraṇe kāyassa avipphārikatā līnatā jātiālasiyaṃ tandī nāma, na rogautujādīhi kāyagelaññaṃ. Tandīyanāti tandīyanākāro. Tandīmanatāti tandīyā abhibhūtacittatā. Alasassa bhāvo ālasiyaṃ, ālasiyāyanākāro ālasiyāyanā. Ālasiyāyitassa bhāvo ālasiyāyittatthaṃ. Iti sabbehipi imehi padehi kilesavasena kāyālasiyaṃ kathitaṃ. Thinamiddhakāraṇānañhi rāgādikilesānaṃ vasena nāmakāyassa ālasiyaṃ, tadeva

rūpakāyassāpīti datṭhabbaṃ. Jambhanāti phandanā. Punappunaṃ jambhanā vijambhanā. Ānāmanāti purato namanā. Vināmanāti pacchato namanā. Sannāmanāti samantato namanā. Paṇāmanāti yathā tantato uṭṭhitapesakāro kismiñcīdeva gahetvā ujum kāyaṃ ussāpeti, evaṃ kāyassa uddhaṃ ṭhapanā. Byādhiyakanti uppanabyādhitā. Iti sabbehipi imehi padehi thinamiddhakāraṇānaṃ rāgādikilesānaṃ vasena kāyabaddhanameva kathitaṃ. Bhuttāvissāti bhuttavato. Bhattamucchāti bhattagelaññaṃ. Balavabhattenā hi mucchāpato viya hoti. Bhattakilamathoti bhattenā kilantabhāvo. Bhattapariḷāhoti bhattadaratho. Tasmiñhi samaye pariḷāhuppattiyā upahatindriyo hoti, kāyo jīratīti. Kāyaduṭṭhullanti bhattaṃ nissāya kāyassa akammaññaṃ. Akalyatātiādi heṭṭhā vuttanayameva. Līnanti avipphārikatāya paṭikuṭitaṃ. Itare dve ākārabhāvaniddesā. Thinanti sappiṇḍo viya avipphārikatāya ghanabhāvena ṭhitaṃ. Thiyanāti ākāraniddeso. Thiyibhāvo thiyitattaṃ, avipphāravaseneva baddhatāti attho. Imehi pana sabbehipi padehi thinamiddhakāraṇānaṃ rāgādikilesānaṃ vasena cittassa gilānākāro kathitoti veditabbo. Purimā cattāro dhammāti arati, tandī, vijambhitā, bhattasammadoti ete cattāro dhammā. Yadā thinamiddhaṃ uppannaṃ hoti, tadā aratiādīnampi sambhavato “upanissayakoṭiyā pana hotī”ti vuttaṃ, upanissayakoṭiyā paccayo hotīti attho.

14. Catutthe uddatassa bhāvo uddhaccaṃ. Yassa dhammassa vasena uddhataṃ hoti cittaṃ, taṃsāmpayuttā vā dhammā, so dhammo uddaccaṃ. Kucchitaṃ kataṃ kukataṃ, duccaritaṃ sucaritañca. Akatampi hi kukatameva. Evañhi vattāro honti “yaṃ mayā na kataṃ, taṃ kukata”nti. Evaṃ katākataṃ duccaritaṃ sucaritañca kukataṃ, taṃ ārabba vipaṭṭisārasena pavattaṃ pana cittaṃ idha kukatanti veditabbaṃ. Tassa bhāvo kukuccaṃ. Cittassa uddhatākāroti cittassa avūpasamākārova vutto. Avūpasamalakkhaṇaṃhi uddhaccaṃ. Yathāpavattassa katākatākāraṇavissitṭhassa duccaritasucaritassa anusocanavasena virūpaṃ paṭisaraṇaṃ vipaṭṭisāro. Kukuccassapi katākatānusocanavasena cittavikkhepabhāvato avūpasamākāro sambhavatīti āha - “cetaso avūpasamoti uddhaccakukuccassevataṃ nāma”nti. Sveva ca cetaso avūpasamoti uddhaccakukuccameva niddiṭṭhaṃ. Tañca attanova attanā sahaṇātaṃ na hotīti āha - “ayaṃ pana upanissayakoṭiyā paccayo hotī”ti. Upanissayapaccayatā ca purimuppannavasena veditabbā.

15. Pañcame vigatā cikicchā assāti vicikicchā. Sabhāvaṃ vicinanto tāya kicchati vā vicikicchā.

16. Chaṭṭhe hetuṃ vā paccayaṃ vā na labhatīti ettha hetuggahaṇena janakaṃ kāraṇamāha, paccayaggahaṇena anupālanakaṃ kāraṇaṃ. Hetunti vā upādānakāraṇaṃ. Paccayanti sahaṇātaṃ vuttaṃ. Tanti kilesaṃ. Vivaṭṭetvā arahattaṃ gaṇhātīti vivaṭṭābhimukhaṃ cittaṃ pesetvā vipassanaṃ vaḍḍhento arahattaphalaṃ gaṇhāti. Bhikkhāya caranti etthāti bhikkhācāro, gocaragāmassetaṃ adhivacanaṃ, tasmīṃ bhikkhācāre. Vayaṃ āgammāti dārabharaṇānurūpaṃ vayaṃ āgamma. Āyūhantoti upacinanto. Aṅgārapakkanti vītaccikaṅgāresu pakkaṃ. Kiṃ nāmetanti bhikkhū garahanto āha. Jīvamānapetakasattoti jīvamāno hutvā “teneva attabhāvena petabhāvaṃ pattasatto bhavissatī”ti parikappavasena vuttaṃ. Kuṭanti pāṇiyaghaṭaṃ. Yāva dāruṇanti ativiya dāruṇaṃ. Vipāko kīdiso bhavissatīti tayā katakammaṃ āyatīṃ anubhavitabbavipāko kīdiso bhavissati.

Visaṅkharitvāti chedanabhedanādīhi vināsetvā. Dīpakamigapakkhinoti attano

nisinnabhāvassa dīpanato evaṃladdhanāmā migapakkhino, yena araṇṇaṃ netvā nesādo tesam saddena āgatāgate migapakkhino vadhitvā gaṇhāti. Theranti cūḷapiṇḍapātikatissattheraṃ. Iddhiyā abhisankharitvāti adhiṭṭhānādivasena iddhiṃ abhisankharitvā. Upayogatthe cetam karaṇavacanaṃ. Aggipapaṭikanti accikaraṇaṃ, vipphuliṅganti attho. Passantassevāti anādare sāmivacanaṃ. Tassa therassāti tassa milakkhatissattherassa. Tassāti tassā aggipapaṭikāya. Paṭibalassāti uggahaṇasajjhāyādīsu paṭibalassa. Dukkhaṃ upanisā karaṇametissāti dukkhūpanisā, dukkhanibandhanā dukkhaḥetukā saddhāti vuttaṃ hoti. Vattamukhena kammaṭṭhānassa kathitattā “vattasīse ṭhatvā”ti vuttaṃ. Palālavaraṇakanti palālapuñjaṃ.

Ārambhathāti samathavipassanādīsu vīriyaṃ karoṭha. Nikkamathāti kosajjato nikkhamatha, kāmānaṃ vā panūdanāya nikkhamatha, ubhayenapi vīriyameva vuttaṃ. Vīriyañhi ārambhanakavasena ārambho, kosajjato nikkhamanavasena “nikkamo”ti vuccati. Yuñjatha buddhasāsaneti buddhassa bhagavato pariyattipaṭipattipaṭivedhasaṅkhāte tividdhasāsane yuñjatha yogaṃ karoṭha. Evamanuyuñjantā maccuno senaṃ dhunātha viddhamsetha. Tattha maccuno senanti

-

“Kāmā te paṭhamā senā, dutiyā arati vuccati;
Tatiyā khuppipāsā te, catutthī taṇhā pavuccati.

“Pañcamaṃ thinamiddhaṃ te, chaṭṭhā bhīrū pavuccati;
Sattamī vicikicchā te, makkho thambho te aṭṭhamo.

“Lābho siloko sakkāro,
Micchāladdho ca yo yaso;
Yo cattānaṃ samukkaṃse,
Pare ca avajānāti.

“Esā namuci te senā, kaṇhassābhīppahārini;
Na naṃ asūro jināti, jetvā ca labhate sukha”nti. -

Evamāgataṃ kāmādiḥhedam maccuno senaṃ. Ettha ca yasmā āditova agāriyabhūte satte vatthukāmesu kilesakāmā mosayanti, te abhibhuyya anagāriyabhāvaṃ upagatānaṃ pantesu senāsanesu aññataraññataresu vā adhikusalesu dhammesu arati uppajjati. Vuttañhetam - “pabbajitena kho, āvuso, abhirati dukkarā”ti. Tato te parappaṭibaddhajīvikattā khuppipāsā bādhati, tāya bādhitānaṃ pariyesanataṇhā cittaṃ kilamayati. Atha nesaṃ kilantacittānaṃ thinamiddhaṃ okkamati, tato visesamanadhigacchantānaṃ durabhisambhavesu araṇṇavanapatthesu pantesu senāsanesu viharataṃ utrāsasaññitā bhīru jāyati. Tesam ussaṅkitaparisaṅkitānaṃ dīgharattaṃ vivekarasamanassādayamānānaṃ viharataṃ “na siyā nu kho esa maggo”ti paṭipattiyaṃ vicikicchā uppajjati. Tam vinodetvā viharataṃ appamattakena visesādhigamena mānamakkhathambhā jāyanti. Tepi vinodetvā viharataṃ tato adhikataṃ visesādhigamanaṃ nissāya lābhasakkārasilokā uppajjanti. Lābhādīhi mucchitvā dhammappatirūpakāni pakāsento micchāyasaṃ adhigantvā tattha ṭhitā jātiādīhi attānaṃ ukkaṃsenti, paraṃ vambhenti, tasmā kāmādīnaṃ paṭhamasenādiḥhāvo veditabbo. Naḷāgāranti naḷehi vinaddhatīnacchannagehaṃ.

Vihassatīti uggahaṇasajjhāyanamanasikārādīhi viharissati. Jātiṣaṃsāranti punappunaṃ jātiṣaṅkhātasamṣāravatṭaṃ. Dukkhaṣantaṃ karissatīti dukkhassa antaṣaṅkhātaṃ nibbānaṃ sacchikarissati. Palālapuññāhanti palālapuññaṃ ahanti padacchedo. Tatiyaṃ tñānanti anāgāmiphalaṃ sandhāya vadati.

Tivassabhikkhukāleti upasampadato tīṇi vassāni assāti tivasso, tivasso ca so bhikkhu cāti tivassabhikkhu, tassa, tena vā upalakkhito kālo tivassabhikkhukālo, tasmim̐. Yadā so tivasso bhikkhu nāma hoti, tadāti vuttaṃ hoti. Kammaṃ karotīti bhāvanākammaṃ karoti. Ganthakammanti ganthavisayaṃ uggahaṇādikammaṃ. Piṇḍāpacitiṃ katvāti antovasse temāsaṃ dinnapiṇḍassa kilesakkhayakaraṇena apacitiṃ pūjaṃ katvā. Piṇḍāpacitiṃ karonto hi bhikkhu yehi attano yo piṇḍapāto dinno, tesam̐ tassa mahapphalabhāvaṃ icchanto attano santānameva kilesakkhayakaraṇena visodhetvā arahattaṃ gaṇhāti.

Mahābhūtīti ettha pūjāvacaṇo mahantasaddo, bhūtīti ca nāmekadesena tissabhūtītheraṃ ālapati. Bhavati hi nāmekadesenapi vohāro yathā “devadatto datto”ti. Mahābhūtīti vā piyasamudāhāro, so mahati bhūti vibhūti puññaññādisampadā assāti mahābhūti. Channaṃ sepaṇṇigacchamūlanti sākāpalāsādīhi channaṃ ghanacchāyaṃ sepaṇṇigacchamūlaṃ. Asubhakammaṭṭhānaṃ pādakaṃ katvāti kesādiasubhakoṭṭhāsabhāvanāya paṭiladdhaṃ upacārasamādhim̐ appanāsamādhim̐ vā pādakaṃ katvā. Asubhavisayaṃ upacārajjhānādikammamevettha upari pavattetabbabhāvanākammassa kāraṇabhāvato tñānanti kammaṭṭhānaṃ.

Sahassadvisahassasaṅkhāmattattā “mahāgaṇe”ti vuttaṃ. Attano vasanaṭṭhānato therassa santikaṃ gantvāti attano vasanaṭṭhānato ākāseṇa gantvā vihārasamīpe otarivā divāṭṭhāne nisinnattherassa santikaṃ gantvā. Kiṃ āgatosīti kiṃkāraṇā āgatosi. Sabbesu rattidivasabhāgesu okāsaṃ alabhantoti so kira thero “tuyhaṃ okāso na bhavissati, āvuso”ti vuttepi “vitakkamālake tñitakāle pucchissāmi, bhante”ti vatvā “tasmim̐ tñāne aññe pucchissantī”ti vutte “bhikkhācāramagge, bhante”ti vatvā “tatrāpi aññe pucchantī”ti vutte dupaṭṭanivāsanaṭṭhāne, saṅghātipārūpanaṭṭhāne, pattanīharaṇaṭṭhāne, gāme caritvā āsanāsālāya yāgupītakāle, bhanteti. Tatthāpi therā attano kaṅkhaṃ vinodenti, āvusoti. Antogāmato nikkhamanakāle pucchissāmi, bhanteti. Tatrāpi aññe pucchanti, āvusoti. Antarāmagge, bhanteti. Bhojanāsālāya bhattakiccapariyosāne, bhante. Divāṭṭhāne pādadhovanakāle, bhanteti. Tato paṭṭhāya yāva aruṇā apare pucchanti, āvusoti. Dantakaṭṭhaṃ gahetvā mukhadhovanatthaṃ gamanakāle, bhanteti. Tadāpi aññe pucchantīti. Mukhaṃ dhovitvā āgamanakāle, bhanteti. Tatrāpi aññe pucchissantīti. Senāsanaṃ pavisitvā nisinnakāle, bhanteti. Tatrāpi aññe pucchanti, āvusoti. Evaṃ sabbesu rattidivasabhāgesu yācamāno okāsaṃ na labhi, taṃ sandhāyetaṃ vuttaṃ - “evaṃ okāse asati maraṇassa kathaṃ okāsaṃ labhissathā”ti. Bhante, nanu mukhaṃ dhovitvā senāsanaṃ pavisitvā tayo cattāro pallaṅke uñhāpetvā yonisomanasikārakammaṃ karontānaṃ okāsalābhena bhavitabbaṃ siyāti adhippāyena vadati. Maṇivaṇṇeti indanīlamaṇivaṇṇe.

Ghaṭentassevāti vāyāmantasseva. Visuddhipavāraṇanti “parisuddho aha”nti evaṃ pavattaṃ visuddhipavāraṇaṃ. Arahantānameva hesā pavāraṇā. Kāḷakaṃ vāti mahantaṃ kāḷakaṃ sandhāya vadati, tilako vāti khuddakaṃ sandhāya. Ubhayenapi sīlassa parisuddhabhāvameva vibhāveti.

Padhānakammikāti padhānakamme niyuttā. Laddhamagganti laddhūpāyaṃ, paṭhamameva laddhūpadesanti vuttaṃ hoti. Apattānīti chaḍḍitāni. Alābūneva sārādeti saradakāle vātātapahatāni tattha tattha vipakāṇṇaālābūni viya. Kāpotakānīti kapotakavaṇṇāni. Tāni disvāna kā ratīti tāni evarūpāni aṭṭhīni disvā tumhākaṃ kā nāma rati, nanu appamattakāpi rati kātuṃ na vaṭṭatīyevāti attho. Dutiyakathaṃ akathitapubboti attano vuḍḍhatarena saddhiṃ vuttavacanassa paccaṇikāṃ dutiyakathaṃ akathitapubbo.

Tadaṅgena, tadaṅgassa pahānaṃ tadaṅgappahānaṃ. Yañhi rattibhāge samujjalitena dīpena andhakārassa viya tena tena vipassanāya avayavabhūtena ñāṇaṅgena paṭipakkhavaseneva tassa tassa pahātabbadhammassa pahānamidaṃ tadaṅgappahānaṃ nāma. Yathā kāmacchandādayo na cittaṃ pariyuṭṭhāya tiṭṭhanti, evaṃ pariyuṭṭhānassa nisedhanaṃ appavattikaraṇaṃ vikkhambhanaṃ vikkhambhanappahānaṃ. Yañhi sasevāle udaye pakkhittena ghaṭena sevālassa viya tena tena lokiyasamādhinā nīvaraṇādīnaṃ paccaṇikadhammānaṃ vikkhambhanamidaṃ vikkhambhanappahānaṃ nāma. Sammā upacchijjanti etena kilesāti samucchedo, pahīyanti etena kilesāti pahānaṃ, samucchedasaṅkhātāṃ pahānaṃ niravasesappahānanti samucchedappahānaṃ. Yañhi asanivicakkābhīhatassa rukkhassa viya ariyamaggañāṇena saṃyojanādīnaṃ dhammānaṃ yathā na puna vattanti, evaṃ pahānamidaṃ samucchedappahānaṃ nāma. Paṭippassambhati vūpasammati kilesadaratho etāyāti paṭippassaddhi, phalaṃ, sāyeva pahānanti paṭippassaddhippahānaṃ. Sabbe kilesā sabbasaṅkhatā vā nissaranti apagacchanti etenāti nissaraṇaṃ, nibbānaṃ, tadeva pahānanti nissaraṇappahānaṃ. Paṭippassambhayamānanti paṭippassambhaṃ kilesavūpasamaṃ kurumānaṃ. Lokiyalokuttarehīti tadaṅgavikkhambhanappahānānaṃ lokiyattā, itaresaṃ lokuttarattā vuttaṃ.

Nimīyati phalaṃ etena uppajjanaṭṭhāne pakkhipamānaṃ viya hotīti nimittaṃ, kāraṇassetāṃ adhivacanaṃ. Asubhassa nimittaṃ, asubhameva vā nimittanti asubhanimittaṃ. Asubhanissitampi hi jhānaṃ nissite nissayavohārena asubhanti voharīyati yathā “mañcā ukkuṭṭhiṃ karontī”ti. Tenevāha - “dasasu asubhesu uppannaṃ sārammaṇaṃ paṭhamajjhāna”nti. Anicce aniccantiādīnā nayena vuttassāti iminā catubbidhaṃ yonisomanasikāraṃ dasseti. Heṭṭhā cettha idha ca catubbidhassa ayonisomanasikārassa yonisomanasikārassa ca gahaṇaṃ niravasesadassanatthaṃ katanti daṭṭhabbaṃ. Tesu pana asubhe “asubha”nti manasikāro idhādhippeto, tadanukūlattā vā itaresampi gahaṇaṃ daṭṭhabbaṃ.

Ekādasasu asubhesu paṭikūlākārassa uggaṇhanaṃ, yathā vā tattha uggahanimittaṃ uppajjati, tathā paṭipatti asubhanimittassa uggaho. Upacārappanāvahāya asubhabhāvanāya anuyuñjanaṃ asubhabhāvanānuyogo. Bhojane mattaññuno thinamiddhābhībhavābhāvā otāraṃ alabhamāno kāmacchando pahīyatīti vadanti. Bhojananissitaṃ pana āhāre paṭikūlasaṅgaṃ, tabbipariṇāmassa tadādhārassa tassa ca udariyabhūtassa asubhatādassanaṃ, kāyassa ca āhāraṭṭhitikatādassanaṃ yo uppādeti, so visesato bhojane pamāṇaṅgū nāma, tassa ca kāmacchando pahīyateva. Dasavidhañhi asubhanimittanti pākaṭavasena vuttaṃ. Kāyagatāsatiṃ pana gahetvā ekādasavidhampi asubhanimittaṃ veditabbaṃ.

Abhutvā udakaṃ piveti pānīyassa okāsadānatthaṃ cattāro pañca ālope abhutvā pānīyaṃ piveyyāti attho. Tena vuttaṃ - “catunnaṃ pañcannaṃ ālopānaṃ okāse satī”ti. Abhidhammaṭṭikākārena panettha “cattāro pañca ālope, bhutvāna udakaṃ

pive’’ti pāṭhaṃ parikkappetvā aññathā attho vaṇṇito, so aṭṭhakathāya na sameti. Asubhakammikatisatthero dantaṭṭhidassāvī.

17. Sattame mijjati hitapharaṇavasena siniyhatīti mitto, hitesī puggalo, tasmiṃ mitte bhavā, mittassa vā esāti mettā, hitesitā. Tattha “mettā’’ti vutte appanāpi upacāropi vaṭṭati sādharmaṇavacanabhāvatoti āha - “mettāti ettāvatā pubbabhāgopi vaṭṭatī’’ti. Api-saddo appanaṃ sampiṇḍeti. Appanaṃ appattāya mettāya suṭṭhu muccanassa abhāvato cetovimuttīti “appanāva adhippetā’’ti vuttaṃ.

Sattesu mettāyanassa hitūpasamhārassa uppādanaṃ pavattanaṃ mettānimittassa uggaho. Paṭhamuppanno mettāmanasikāro parato uppajjanakassa kāraṇabhāvato mettāmanasikārova mettānimittaṃ. Kammaṃyeva sakaṃ etesanti kammassakā, sattā, tabbhāvo kammassakatā, kammadāyādatā. Dosamettāsu yāthāvato ādīnavānisamsānaṃ paṭisaṅkhānavīmaṃsā idha paṭisaṅkhānaṃ.

Mettāvihārīkalyāṇamittavantatā idha kalyāṇamittatā.

Odissakaanodissakadisāpharaṇānantī attaatīpiyamajjhattaverivasena odissakatā, sīmāsambhede kate anodissakatā, ekādidisāpharaṇavasena disāpharaṇatā mettāya uggahaṇe veditabbā. Vihāraracchagāmādivasena vā odissakadisāpharaṇaṃ.

Vihārādiuddesarahitaṃ puratthimādidisāvasena anodissakadisāpharaṇaṃ. Evaṃ vā dvidhā uggahaṇaṃ sandhāya - “odissakaanodissakadisāpharaṇa’’nti vuttaṃ. Uggaho ca yāva upacārā daṭṭhabbo. Uggahitāya āsevanā bhāvanā. Tattha sabbe sattā, pāṇā, bhūtā, puggalā, attabhāvapariyāpannāti etesaṃ vasena pañcavidhā. Ekekasmīṃ averā hontu, abyāpajjhā, anīghā, sukhī attānaṃ pariharantūti catudhā pavattito vīsatividhā anodhisoparaṇā mettā. Sabbā itthiyo, purisā, ariyā, anariyā, devā, manussā, vinipātikāti sattādhikaraṇavasena pavattā sattavidhā aṭṭhavīsatividhā vā, dasahi disāhi disādhikaraṇavasena pavattā dasavidhā ca, ekekāya vā disāya sattādiitthādiaverādibhedena asītādhikacatusatappabhedā ca odhisoparaṇā veditabbā. Mettaṃ bhāventassāti mettājhānaṃ bhāventassa. Tvaṃ etassa kuddhotiādi paccavekkhaṇāvidhidassanaṃ. Appaṭicchitapaheṇakaṃ viyāti asampaṭicchitapaṇṇākāraṃ viya. Paṭisaṅkhāneti vīmaṃsāyaṃ. Vattaniaṭaviyaṃ attaguttattherasādise.

18. Aṭṭhame kusalahammasampaṭipattiyā paṭṭhapanasabhāvatāya tappaṭipakkhānaṃ visosanasabhāvatāya ca ārambhadhātuādito pavattavīriyanti āha - “paṭhamārambhavīriya’’nti. Yasmā paṭhamārambhamattassa kosajjavidhamanaṃ thāmagamanañca natthi, tasmā vuttaṃ - “kosajjato nikkhantattā tato balavatara’’nti. Yasmā pana aparāparuppattiyā laddhāsevanaṃ uparūpari visesaṃ āvahantaṃ ativiya thāmagatameva hoti, tasmā vuttaṃ - “paraṃ paraṃ ṭhānaṃ akkamanato tatopi balavatara’’nti. Panūdanāyāti nīharaṇāya. Yathā mahato palighassa ugghāṭakajanassa mahanto ussāho icchitabbo, evamidhāpīti “nikkamo cetaso palighugghāṭanāyā’’ti vuttaṃ. Mahāparakkamo eva parena kataṃ bandhanaṃ chindeyya, evamidhāpīti vuttaṃ - “parakkamo cetaso bandhanacchedanāyā’’ti.

Āraddhaṃ saṃsādhitaṃ paripūritaṃ vīriyaṃ etassāti āraddhavīriyo, nipphannavīriyo, āraddhaṃ paṭṭhapitaṃ vīriyaṃ etassāti āraddhavīriyo. Vīriyārambhappasutoti āha - “āraddhavīriyassāti paripuṇṇavīriyassaceva paggaḥitavīriyassa cā’’ti.

Catudosāpagatanti atilīnatādīhi catūhi dosehi apagataṃ. Catudosāpagatattameva vibhāveti “na ca atilīna’’ntiādinā. Atilīnañhi bhāvanācittaṃ kosajjapakkhikaṃ siyā, atipaggahitañca uddhaccapakkhikaṃ. Bhāvanāvīthiṃ anajjhogāhetvā saṅkocāpatti atilīnatā. Ajjhogāhetvā antosaṅkoco ajjhattaṃ saṃkhittatā. Atipaggahitatā

accāraddhavīriyatā. Bahiddhā vikkhittatā bahivisaṭṭavitakkānudhāvanā. Tadetam vīriyam caṅkamādikāyikappayogāvaham kāyikam, tadaññaṃ cetasikam. Rattidivassa pañca koṭṭhāseti pubbaṇhasāyanhapāṭhamamajjhimapacchimayāmasaṅkhāte pañca koṭṭhāse. Tadubhayampīti kāyikam cetasikañca vīriyam. Milakkhatissattherassa mahāsivattherassa ca vatthu heṭṭhā dassitameva.

Pītimallakattherassa vatthu pana evam veditabbaṃ. So kira gihikāle mallayuddhāya āhiṇḍanto tīsu rajjesu paṭākam gahetvā tambapaṇḍīpaṃ āgamma rājānaṃ disvā rañña katānuggaho ekadivasam kilañcakāsanāsālādvārena gacchanto “rūpaṃ, bhikkhave, na tumhākaṃ, taṃ pajahatha, taṃ vo pahīnaṃ dīgharattaṃ hitāya sukhāya bhavissatī”ti natumhākavaggaṃ sutvā cintesi - “neva kira rūpaṃ attano, na vedanā”ti. So taṃyeva aṅkusaṃ katvā nikkhamitvā mahāvihāraṃ gantvā pabbajjaṃ yācitvā pabbajito upasampanno dvemātikā paguṇaṃ katvā tiṃsa bhikkhū gahetvā avaravāliyaanṅaṇaṃ gantvā samaṇadhammaṃ akāsi. Pādesu avahantesu jaṇṇukehi caṅkamati. Tameṇaṃ rattiṃ eko migaluddako “migo”ti maññaṃāno pahari, satti vinivijjhivā gatā. So taṃ sattiṃ harāpetvā pahāramukhāni tiṇavaṭṭiyā pūrāpetvā pāsāṇapiṭṭhiyaṃ attānaṃ nisīdāpetvā okāsaṃ kāretvā vipassanaṃ vaḍḍhetvā saha paṭisambhidāhi arahattaṃ patvā ukkāsitassaddena āgatānaṃ bhikkhūnaṃ byākaritvā imaṃ udānaṃ udānesi -

“Bhāsitaṃ buddhaseṭṭhassa, sabbalokaggavādino;
Na tumhākaṃ idaṃ rūpaṃ, taṃ jaheyyātha bhikkhavo.

“Aniccā vata saṅkhārā, uppādavayadhammino;
Uppajjitvā nirujjhanti, tesaṃ vūpasamo sukho”ti.

Kuṭumbiyaputtatissattherassapi vatthu evam veditabbaṃ. Sāvatthiyaṃ kira tisso nāma kuṭumbiyaputto cattālīsa hiraññaakoṭṭiyo pahāya pabbajitvā agāmake araṇṇe viharati, tassa kaniṭṭhabhātubharyā “gacchatha, naṃ jīvitaṃ voropethā”ti pañcasate core pesesi, te gantvā theram parivāretvā nisīdiṃsu. Thero āha - “kasmā āgatattha upāsakā”ti? Taṃ jīvitaṃ voropessāmāti. Pāṭibhogaṃ me upāsakā gahetvā ajjekarattiṃ jīvitaṃ dethāti. Ko te, samaṇa, imasmim ṭhāne pāṭibhogo bhavissatīti? Thero mahantaṃ pāsāṇaṃ gahetvā ūruṭṭhīni bhinditvā “vaṭṭati upāsakā pāṭibhogo”ti āha. Te apakkamitvā caṅkamanasīse aggim katvā nipajjiṃsu. Therassa vedanaṃ vikkhambhetvā sīlaṃ paccavekkhato parisuddhasīlaṃ nissāya pītipāmojjaṃ uppajji. Tato anukkamena vipassanaṃ vaḍḍhento tiyāmarattiṃ samaṇadhammaṃ katvā aruṇuggamane arahattaṃ patto imaṃ udānaṃ udānesi -

“Ubho pādāni bhinditvā, saññaṇapessāmi vo ahaṃ;
Aṭṭiyāmi harāyāmi, sarāgamaraṇaṃ ahaṃ.

“Evāhaṃ cintayitvāna, yathābhūtaṃ vipassisaṃ;
Sampatte aruṇuggamhi, arahattaṃ apāpuṇi”nti.

Atibhojane nimittaggāhoti atibhojane thinamiddhassa nimittaggāho, “ettake bhutte taṃ bhojanaṃ thinamiddhassa kāraṇaṃ hoti, ettake na hotī”ti thinamiddhassa kāraṇākāraṇaggāho hotīti attho. Byatirekavasena cetam vuttaṃ, tasmā ettake bhutte taṃ bhojanaṃ thinamiddhassa kāraṇaṃ na hotīti bhojane mattaññutāva atthato dassitāti daṭṭhabbaṃ. Tenāha - “catupañca...pe... taṃ na hotī”ti. Divā sūriyālokanti

divā gahitanimittam sūriyālokaṃ rattiyaṃ manasikarontassapīti evamettha attho veditabbo. Dhutaṅgānaṃ vīriyanissitattā vuttaṃ - “dhutaṅganissitasappāyakathāyapī”ti.

19. Navame jhānena vā vipassanāya vā vūpasamitacittassāti jhānena vā vipassanāya vā avūpasamakarakilesavigamanena vūpasamitacittassa. Kukkuccampi katākatānusocanavasena pavattamānaṃ cetaso avūpasamāvahatāya uddhaccena samānalakkhaṇanti ubhayassa pahānakāraṇaṃ abhinnaṃ katvā vuttaṃ. Bahussutassa ganthato atthato ca suttādīni vicārentassa tabbahulavihārino atthavedādippaṭilābhasambhavato vikkhepo na hoti. Yathā vidhippaṭipattiyā yathānurūpapattikārappavattiyā ca vikkhepo ca katākatānusocanañca na hotīti “bāhusaccenapi uddhaccakukkuccaṃ pahīyati”ti āha. Yadaggena bāhusaccena uddhaccakukkuccaṃ pahīyati, tadaggena paripucchakatāvinayappakataññutāhipi taṃ pahīyatīti daṭṭhabbaṃ. Vuddhasevitā ca vuddhasīlitaṃ āvahatīti cetaso vūpasamakarattā “uddhaccakukkuccappahānakārī”ti vuttaṃ, vuddhataṃ pana anapekkhitvā kukkuccavinodakā vinayadharā kalyāṇamittāti vuttāti daṭṭhabbaṃ. Vikkhepo ca pabbajitānaṃ yebhuyyena kukkucca hetuko hotīti “kappiyākappiyaparipucchābahulassā”tiādīnā vinayanayeneva paripucchakatādayo niddiṭṭhā.

20. Dasame bahussutānaṃ dhammasabhāvāvabodhasambhavato vicikicchā anavakāsā evāti āha - “bāhusaccenapi...pe... vicikicchā pahīyati”ti. Kāmaṃ bāhusaccaparipucchakatāhi sabbāpi aṭṭhavatthukā vicikicchā pahīyati, tathāpi ratanattayavicikicchāmūlikā sesavicikicchāti āha - “tīṇi ratanāni ārabha paripucchābahulassapī”ti. Ratanattayaguṇāvabodhehi “satthari kaṅkhatī”tiādivicikicchāya asambhavoti. Vinaye pakataññutā “sikkhāya kaṅkhatī”ti vuttāya vicikicchāya pahānaṃ karotīti āha - “vinaye ciṇṇavasībhāvassapī”ti. Okappaniyasaddhāsaṅkhātāadhimokkhabahulassāti saddheyyavatthuno anuppavisanasaddhāsaṅkhātāadhimokkhena adhimuccanabahulassa. Adhimuccanañca adhimokkhuppādanamevāti daṭṭhabbaṃ. Saddhāya vā taṃninnapoṇatā adhimutti adhimokkho. Nīvaraṇānaṃ paccayassa ceva paccayaghatassa ca vibhāvitattā vuttaṃ - “vaṭṭavivaṭṭaṃ kathita”nti.

Nīvaraṇappahānavaggavaṇṇanā niṭṭhitā.

ΠΑΡΟΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Tīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Υποσχόλια. Ο Κανόνας των Ομιλιών - Υποσχόλια. 4. Η συλλογή των αριθμημένων ομιλιών - Υποσχόλια. 01. Υποσχόλια για το βιβλίο του ενός. 2. Σχόλια για το κεφάλαιο για την εγκατάλειψη των νοητικών εμποδίων έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org